

Samenvatting maatschappijleer hoofdstuk 1 en 2

Hoofdstuk 1 het waarom van maatschappelijke problemen

1.1 geluk	<ul style="list-style-type: none">• Bij maatschappijleer bestuderen we maatschappelijk geluk• Mensen hebben verschillende visies op het maatschappelijk geluk en al die visies komen samen in de politiek
1.2 belangen, waarden en dilemma's	<ul style="list-style-type: none">• Een belang is een voordeel dat iemand heeft of kan krijgen<ul style="list-style-type: none">○ Je hebt ergens baat bij○ Belangen zijn vaak gericht op een kort termijn• Waarden bieden niet altijd directe voordelen• Een waarde is een abstract ideaal (of ook wel zaken die mensen belangrijk vinden voor de wereld of voor zichzelf)<ul style="list-style-type: none">○ Waarden zijn op langere termijn gericht• Om geluk te optimaliseren moeten mensen en samenlevingen soms keuzes maken, omdat niet altijd alles mogelijk is
1.3 maatschappelijke botsingen en problemen in theorie en praktijk	<ul style="list-style-type: none">• Samenlevingen bereiken zelden het optimale maatschappelijke geluk, omdat ze voor dilemma's komen te staan• Een dilemma in de samenleving tussen groepen mensen met verschillende waarden en/of belangen die niet samen kunnen gaan, is een maatschappelijke botsing• Een probleem is een maatschappelijk probleem als:<ul style="list-style-type: none">• Er veel mensen met het probleem te maken hebben• Er verschillende meningen over de oorzaken en de oplossingen van het probleem zijn• Men denkt dat de overheid nodig is voor het oplossen van een probleem• De overheid is het hoogste gezag in een bepaald grondgebied• Maatschappelijke problemen zijn plaats- en tijdsgebonden• Een actor is een persoon of groep die actief betrokken is bij een maatschappelijk probleem
1.4 Ontwikkeling van maatschappelijke problemen	<ul style="list-style-type: none">• Politiek gaat over 2 vragen:<ul style="list-style-type: none">- Wie krijgt wat, waar, wanneer en in welke vorm?- Wie heeft het recht daarover te beslissen?• De definitie van politiek is de gezaghebbende toedeling van waarden en belangen in de samenleving• De maatschappelijke problemen waarover gedebatteerd wordt, kunnen onderscheiden worden in vijf verschillende fasen:<ul style="list-style-type: none">- Fase 1,2 en 3 verwijzen naar maatschappelijke botsingen: actoren verschillen van mening met elkaar over maatschappelijke problemen en dat wordt voor een belangrijk deel bepaald door hun waarden en belangen<ul style="list-style-type: none">○ De uitwerking van zo'n voorkeur of oplossing in de praktijk, noemen we beleid- Fase 4 gaat over de manier waarop actoren maatschappelijk geluk willen bereiken<ul style="list-style-type: none">○ Extreme actoren zijn in te delen in twee groepen die verschillende idealen hebben:<ul style="list-style-type: none">▪ Actoren die streven naar gelijkheid▪ Actoren die streven naar één waarheid○ In fase 4 zien we ook actoren die ervoor kiezen om met andere actoren te debatteren over het maatschappelijk geluk en zij staan tussen de twee extreme groepen in

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deze groep noemen we ook wel het midden ▪ In het midden past het begrip rationaliteit: een visie die ervanuit gaat dat verstand en rede nodig zijn om waarden af te wegen en belangen uit te wisselen - In fase 5 staat dat het debat voor de voorlopig beste oplossing zorgt <ul style="list-style-type: none"> ○ Om eindeloos debatteren te voorkomen, heeft het midden in een langdurend en moeizaam proces oplossingen bedacht: een democratische rechtsstaat ○ De grondwet is de belangrijkste wet in een land • Er zijn twee manieren om te kijken of het lukt om het maatschappelijk geluk te vergroten: <ul style="list-style-type: none"> - Door onderzoek te doen - Rationeel ingrijpen
Hoofdstuk 2 groepen actoren en maatschappelijke problemen	
2.1 mensbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende opvattingen over maatschappelijk geluk zijn voor een belangrijk deel te herleiden tot verschil in mensbeelden <ul style="list-style-type: none"> ○ Een mensbeeld is de manier waarop actoren naar mensen kijken en dat is vaak sterk bepalend voor iemands opvatting over de samenleving • Linkse actoren gaan uit van het goeden en sociale in de mens en de gelijkheid van mensen • Ethische vrijheid en gelijkheid zijn voor links belangrijke waarden • Gelijkheid heeft te maken met de manier waarop talenten verdeeld zijn en daarom vinden linkse actoren mensen ook gelijk behandeld moeten worden • Het rechtse mensbeeld gaat ervan uit dat mensen kiezen voor hun eigenbelang en dat talenten ongelijk verdeeld zijn • Het najagen van eigenbelang vindt rechts niet verkeerd • Ook ongelijkheid is voor rechtse actoren een belangrijke waarde, omdat ze vinden dat mensen ongelijke talenten hebben en er verschil mag zijn
2.2 Ideologieën	<ul style="list-style-type: none"> • Ideologieën zijn een alomvattende visie op maatschappelijke problemen, gebaseerd op mensenbeelden • Anarchisme en communisme zijn extreem linkse ideologieën • Het maatschappelijk geluk van extreemrechtse actoren bestaat uit een samenleving met één cultuur en één waarheid • Fascisme en nazisme zijn extreemrechtse ideologieën • Gelijkheid heeft voor linkse en centrumlinkse actoren vooral te maken met kansen en rechten en om dat te bereiken is een 'grote overheid' nodig <ul style="list-style-type: none"> ○ Zo'n grote overheid neemt veel taken op zich • Het geven van (gelijke) rechten is een belangrijk middel voor links en centrumlinks om gelijkheid te krijgen of te bevorderen: emancipatie • Het socialisme is een linkse ideologie en de sociaaldemocratie is een centrumlinkse ideologie • Christendemocratie hoort bij centrumlinks en centrumrechts • In het maatschappelijk debat streven centrumrechtse en rechtse actoren naar meer economische vrijheid

	<ul style="list-style-type: none"> • Rechtse partijen hebben dus liever de overheid op afstand <ul style="list-style-type: none"> ○ Dit noemt men ook wel een 'kleine overheid' • Liberalisme en conservatisme zijn centrumrechtse ideologieën 																																										
2.3 politieke partijen	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3">Links van het midden</th> <th colspan="3">Rechts van het midden</th> </tr> <tr> <th>Extreem-links</th> <th>Links</th> <th>Centrum-links</th> <th>Centrum-rechts</th> <th>Rechts</th> <th>Extreem-rechts</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Anarchisme Communisme</td> <td>Socialisme</td> <td>Sociaal-democratie</td> <td>Liberalisme</td> <td>Conservatisme</td> <td>Nazisme fascisme</td> </tr> <tr> <td></td> <td>SP Groenlinks PvdD</td> <td>PvdA</td> <td>VVD</td> <td>PVV</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td colspan="3">D66</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td colspan="3">Christen-democratie</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td colspan="2">ChristenUnie</td> <td>CDA</td> <td>SGP</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Linkse en centrum-linkse politieke partijen</p> <ul style="list-style-type: none"> • SP, (socialistische partij) staat voor economische gelijkheid, recht op werk, recht op een fatsoenlijk inkomen of een uitkering, gratis en goed onderwijs en een goede gezondheidszorg • GroenLinks, vind gelijkheid en milieu belangrijk, een duurzame toekomst, gelijke kansen voor iedereen, emancipatie, • PvdD, (partij voor de dieren) komt op voor de rechten van dieren • PvdA (partij van de Arbeid) inkomstenverschillen zo klein mogelijk, mensen zo veel mogelijk zelfstandig maar als dat niet lukt moet de overheid ingrijpen. • D66 (sociaal-liberaal), individuele en ethische vrijheid zijn belangrijk, gekozen burgemeester en minister-president <p>Rechtse en centrum-rechtse politieke partijen</p> <ul style="list-style-type: none"> • VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) is een liberale partij waarvoor individuele vrijheid belangrijk is, pleiten voor economische en ethische vrijheid • PVV (Partij voor de Vrijheid) zegt dat massa-immigratie enorme gevolgen voor alle facetten van onze samenleving heeft, populistische partij (Geert Wilders zegt wie er in de kamer mogen zitten) <p>Christelijke politieke partijen</p> <ul style="list-style-type: none"> • CDA (christen-democratisch appèl) is verdeeld onder mensen met een zogenaamde linkervleugel en mensen die meer rechts zijn. Daarom is het CDA centrumrechts • ChristenUnie, is wel een officiële linkse partij • SGP (Staatkundig Gereformeerde Partij), komt op voor de christelijke cultuur en traditie in Nederland <ul style="list-style-type: none"> ○ CDA, ChristenUnie en SGP horen bij de christen-democratische ideologie, maar verschillen in de manier waarop zij met de bijbel omgaan 	Links van het midden			Rechts van het midden			Extreem-links	Links	Centrum-links	Centrum-rechts	Rechts	Extreem-rechts	Anarchisme Communisme	Socialisme	Sociaal-democratie	Liberalisme	Conservatisme	Nazisme fascisme		SP Groenlinks PvdD	PvdA	VVD	PVV			D66						Christen-democratie						ChristenUnie		CDA	SGP	
Links van het midden			Rechts van het midden																																								
Extreem-links	Links	Centrum-links	Centrum-rechts	Rechts	Extreem-rechts																																						
Anarchisme Communisme	Socialisme	Sociaal-democratie	Liberalisme	Conservatisme	Nazisme fascisme																																						
	SP Groenlinks PvdD	PvdA	VVD	PVV																																							
	D66																																										
	Christen-democratie																																										
	ChristenUnie		CDA	SGP																																							
2.4 maatschappelijk middenveld	<ul style="list-style-type: none"> • Bij het maatschappelijk debat spelen niet alleen politieke partijen een rol, maar ook zijn er actoren actief die opkomen voor één waarde of één belang <ul style="list-style-type: none"> ○ Deze actoren zijn het maatschappelijk middenveld ○ Voorbeelden hiervan zijn Greenpeace en de ANWB • NGO's zijn organisaties die niet horen bij het bedrijfsleven en niet horen bij de overheid 																																										
Cultuurgroepen	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn veel verschillende soorten culturen en cultuurkenmerken: 																																										

	<ul style="list-style-type: none"> - Nationaliteit - Taal - Regio of stad - Levensbeschouwing - Leeftijd • Cultuur = een vrij vast patroon waarin een grote groep mensen zijn waarden heeft vastgesteld in normen, gedragspatronen en instituties • Een norm is een regel die hoort bij een waarde • Dominante cultuur: de overheersende cultuur in een land • Subcultuur: een cultuur die op bepaalde kenmerken afwijkt van de dominante cultuur • Tegencultuur: een cultuur die zich afzet tegen de dominante cultuur • Het nature-nurture-debat: een debat over de vraag of menselijk gedrag meer bepaald wordt door aangeboren of door aangeleerde eigenschappen • Het proces dat je kenmerken van een cultuur aangeleerd krijgt, noemen we socialisatie
--	--

<p>Links</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waarde gelijkheid • De overheid moet zorgen dat iedereen gelijke kansen krijgt • Goed onderwijs voor iedereen • Gezondheidszorg toegankelijk • welzijnswerk • De overheid moet zorgen voor banen • Nadeel: het is duur dus veel belasting 	<p>Midden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waarde harmonie en samenwerking • Overheid moet samenwerken met de burgers / met het maatschappelijk middenveld (kerk/ consumentenbord/ vakbond) 	<p>Rechts</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waarde vrijheid • Individuele en economische vrijheid • De overheid op afstand • Overheid zorgt voor veiligheid dus geld voor politie en defensie
--	---	--

Links:

SP, Lilian Marijnissen, geld eerlijk delen en uitkeringen minimaal

GroenLinks, Jesse Klaver, Tegen het economisme, accent op duurzaamheid en voor een sterk politiek Europa

PvdD Marianne Thieme

Denk, Kunuhan Kuzu, willen nieuwe politieke beweging, verdraagzame, leerzame, sociale en rechtvaardige samenleving

ChristenUnie, Gert-Jan Segers

D66, Alexander Pechthold, democratisch/sociaalliberaal

PvdA, Lodewijk Asscher, eerlijk delen van kennis, middelen en arbeid

Midden:

CDA, Sybrand Buma

Rechts

VVD, Klaas Dijkhof, meer asfalt, meer politie, zwaardere straffen, 130 op de snelweg

SGP, Kees v.d. Staaij, alles in de bijbel moet in de wet komen

PVV, Geert Wilders, geen bestaande ideologie, ene keer links andere keer rechts

Forum voor Democratie, Thierry Boudet, conservatief terug naar de Nederlandse waarden